

ИНФОРМАЦИЈА

о оствареном расту потрошачких цена у октобру 2012. године

1. У октобру 2012. године у односу на претходни месец потрошачке цене су повећане за 2,8%¹, што је највећи месечни раст у овој години. Наиме, од маја ове године се, са изузетком јула (због сезонских осцилација) уочавају се високе месечне стопе, с тим што је тренд убрзања динамике присутан од августа. На остварени раст цена у овом месецу углавном су деловала повећања цена индустријско прехрамбених производа, производа и услуга из надлежности локалне самоуправе, повећање опште стопе ПДВ-а и акцизе.

Такође, у октобру ове у односу на децембар претходне године укупан текући раст потрошачких цена износи 12,7%, а у октобру ове у односу на октобар претходне године међугодишњи раст је 12,9%, што значајно премашује пројектовану и циљну инфлацију за ову годину, утврђену Извештајем о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину и Меморандумом Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2014. године износи горња граница планиране инфлације за 2012. годину².

2. У циљу стабилизације тржишта и цена Влада је донела Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна «Т-500» («Сл. гласник РС», бр. 94/12), која је ступила на снагу 1. октобра 2012. године. Овом уредбом је повећана произвођачка цена ове врсте хлеба за 4,21 динар, тако да износи 41,54 динара по векни и смањена највише обрачуната малопродајна маржа са 7% на 6%, док је велепродајна маржа од 2% остала непромењена. Имајући ове елементе у виду, малопродајна цена хлеба не може да буде већа од 48,50 динара, што је 4,50 динара више у односу на претходну цену. Републички завод за статистику је у октобру забележио цену хлеба «Сава» од 45,74 динара, што је за 4,7% више у односу на претходни месец.

¹ Саопштење РЗС број 310 од 13.11.2012. године 13,9

² Циљана инфлација за ову годину износи 4% ± 1,5 п.п, а пројектована 3,5%. Нацртом фискалне стратегије за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину инфлација за 2012. годину је процењена на 11%.

Такође, Влада је донела Одлуку о изузимању одређене робе од плаћања царинских дажбина («Сл. гласник РС», бр. 96/12), којом је омогућен увоз 20.000 тона уља од сунцокрета без плаћања царинских дажбина.

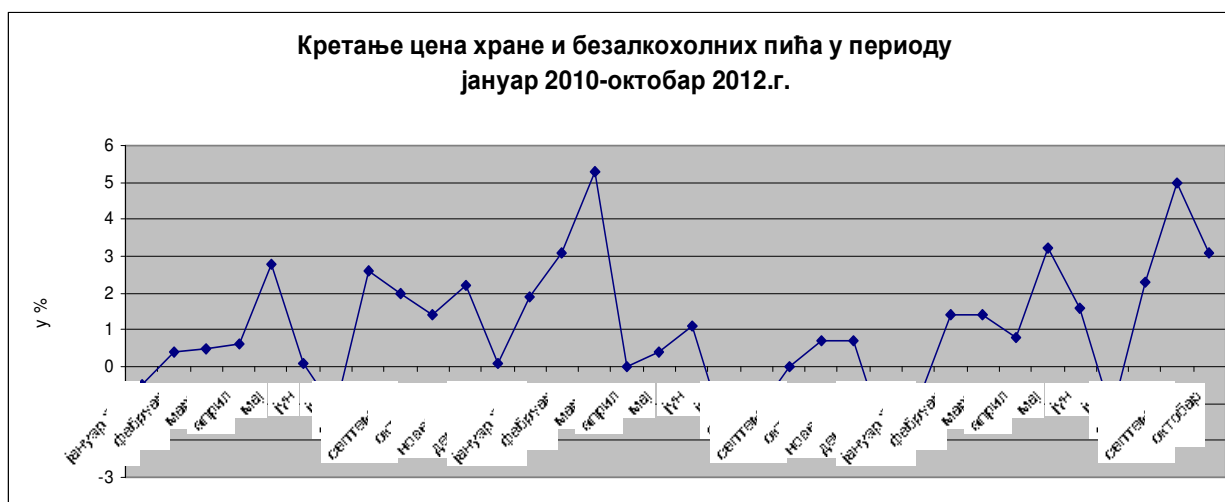
Средином октобра донета је Уредба о измени Уредбе о посебним условима промета одређене робе, којом је извршена корекција уредбе из јула ове године тако што је за јестиво уље од сунцокрета укупна маржа у промету ограничена у висини од 5%, док је за остале производе остала непромењена, тј. у износу од 10%.

Имајући у виду остварени раст појединих производа из уредбе, као и просечно повећање, може се констатовати да су мере Владе, које су предузимане током последња два месеца, дале позитивне ефекте у октобру и то:

- у % -

Производи чије су марже прописане	VI 2012. XII 2011.	VII 2012. VI 2012.	VIII 2012. VII 2012.	IX 2012. VIII 2012	X 2012. IX 2012	IX 2012. XII 2011.
Јунеће и говеђе месо са костима	11,3	0,3	2,4	6,3	-1,6	19,5
Јунеће и говеђе месо без костију	9,6	-0,3	2,2	5,4	-0,6	16,9
Свињско месо са костима	19,4	-1,2	7,7	14,2	-8,3	32,9
Свињско месо без костију	19,5	-0,9	7,5	14,2	-3,2	40,6
Заклано пиле	19,6	-0,3	9,8	12,8	2,1	50,8
Шаран	0,1	2,2	3,4	5,3	2,2	13,9
Свежа пастрмка	8,5	0,7	1,2	1,1	1,0	13,0
Свеже млеко, краткотрајно	-2,1	4,0	1,5	2,9	10,4	17,3
Млеко у тетрапаку, стерилисано	-3,0	1,6	0,6	3,6	5,6	8,6
Јогурт	-5,4	1,5	0,3	1,2	10,0	7,1
Јестиво уље, сунцокретово	3,4	4,5	2,6	6,1	18,0	38,8
Шећер	-10,6	-0,4	-0,3	4,8	1,3	-5,7
Пченично брашно (у свим облицима)	-14,2	-0,2	0,9	10,9	5,5	1,1
<i>просечно повећање</i>	5,8	0,9	3,7	14,1	3,4	30,7

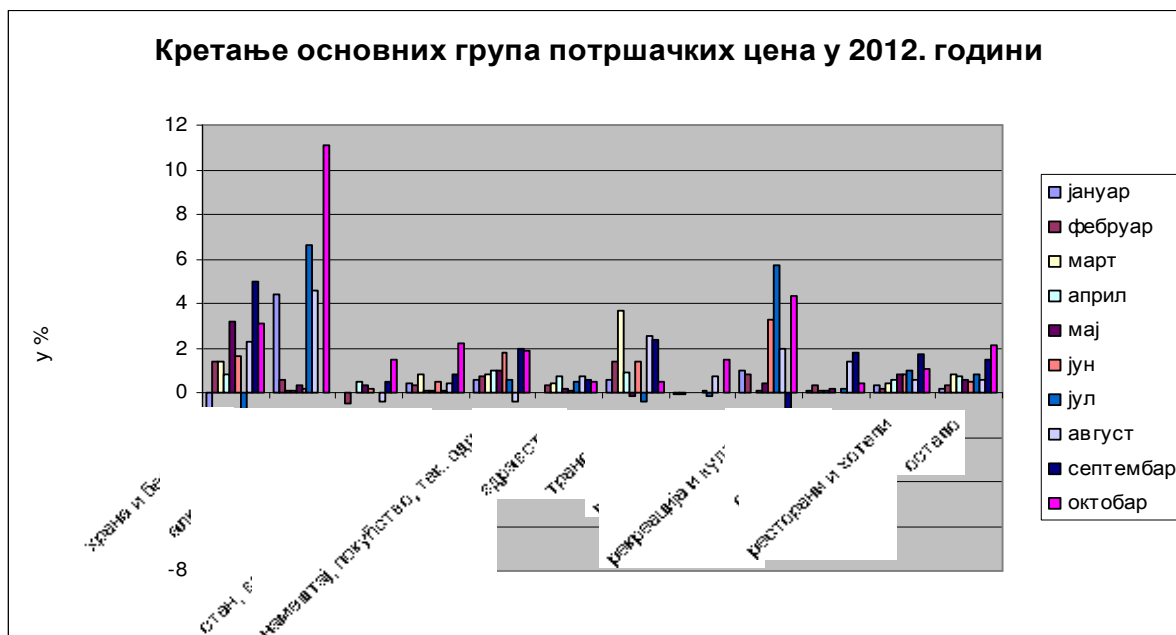
3. На остварени раст потрошачких цена у октобру највећи утицај су имале цене хране и безалкохолних пића, које су натпросечно повећане (3,1%) и алкохолних пића и дувана, код којих је, пре свега по основу акциза на цигарете евидентиран највећи интензитет раста (11,1%) и на које се укупно односи око две трећине месечног раста цена.

Напросечно су повећане и цене рекреације и културе (4,3%), с тим што је њихово дејство значајно мање и износин око 6%. На трећем месту по дејству су цене стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива, које су повећане за 2,2% и чије учешће у општој стопи раста износи око 12,5%³.

У осталим групама остварен је раст цена испод просека и то: остала роба и услуге 2,1%, намештај, покућство и текуће одржавање 1,9%, одећа и обућа 1,5%, комуникације 1,5%, ресторани и хотели 1,1%, здравство 0,5%, транспорт 0,5% и образовање 0,4%.

4. Повећања цена, у распону од 2,9% до 14,4%, у октобру ове године евидентирана су код: хлеба и житарица, рибе, млека, сира и јаја, уља и масти, поврћа, безалкохолних пића, дувана, материјала и услуга за одржавање и поправку стана, течних горива, централног загревања стана, поправке апарата за домаћинство, превоза путника у међумесном аутобуском саобраћају, опреме за пријем, снимање и репродукцију звука и слике, ветеринарских услуга, пакет аранжмана и накита и сатова. Учешће ових група производа и услуга у индексу потрошачких цена износи око 33,4%.

5. У октобру ове године мере контроле цена предузимане су једино код одређених производа и услуга из надлежности јединица локалне самоуправе, и то:

У октобру 2012. године повећане су **цене свих стамбено комуналних услуга** за домаћинства на нивоу Републике, највише цена централног грејања 10,7%, а најмање цена изношења смећа 0,3%, док су цене воде и одведенe отпадне воде повећане 1,0% и 1,1%. При том, сва забележена повећања су исподпросечна, изузимајући повећање цене централног грејања, које је вишеструко изнад просечног општег раста цена. Оваква кретања проузроковала су повећања цена грејања у Београду (18,5%), Сремској

³ Прилог број 2 у Информацији о оствареном расту потрошачких цена у октобру 2012. године

Митровици (12,0%), Крагујевцу (15,0%), Смедеревској Паланци (25,0%) и Зајечару (5,4%) и воде, одведене отпадне воде и изношења смећа у Сремској Митровици (13,6%,15,0%, 6,0%) и Смедеревској Паланци (18,4%,18,2%, 8,2%), што је изнад дозвољеног оквира. Посматрано по градовима, сва реализована повећања цена стамбено комуналних услуга одступају од дозвољеног оквира, с тим што су највећа одступања забележена код цена грејања, а најмања код изношења смећа.

Цене јавног градског превоза у октобру 2012. године повећане су у просеку 14,0% код превоза путника аутобусом у граду и 13,4% код претплатне месечне карте, што је вишеструко изнад општег раста цена. Ово је ефекат повећања цене градског превоза и претплатне месечне карте, пре свега, у Београду (20,1% и 20,0%), а потом у Лесковцу (33,3% и 15,4%) и месечне карте у Краљеву (12,5%). При том, сва наведена повећања цена превоза су изнад дозвољеног оквира, с тим што је у Лесковцу забележено највеће, а у Краљеву најмање одступања од оквира.

Имајући у виду досадашња кретања цена стамбено комуналних услуга и јавног градског превоза, до истека године могла би се очекивати повећања цена у оним градовима који те цене нису мењали од почетка године.

Влада је, крајем октобра, донела **Уредбу о начину одређивања највиших и најнижих просечних цена топлотне енергије у грејној сезони 2012/2013. година**, по којој се цена топлотне енергије утврђује уколико се као енергент користи природни гас, мазут, лож уље, угаљ и биомаса. Сходно овом акту, топлане имају обавезу да утврде цену топлотне енергије и доставе јединици локалне самоуправе, ради давања сагласности на цене.

6. Цене основних деривата нафте, према подацима статистике, у октобру у односу на претходни месец ове године, повећане су укупно у просеку **0,9%**. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) повећане су за **0,6%**, док су цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) повећане за **1,4%**. Посматрано по врстама деривата, бензин је појефтинио у просеку за **0,4%**, док је дизел гориво поскупело у просеку за **2,5%**.

Цене основних деривата нафте, у октобру ове у односу на децембар претходне године повећане су укупно у просеку **21,6%**. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) повећане су за **22,2%**, а цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) за **20,8%**. Посматрано по врстама деривата, бензин је у октобру ове у односу на децембар претходне године поскупео у просеку за **21,4%**, а дизел гориво **21,8%**.

У табели су приказане просечне малопродајне цене основних деривата нафте у децембру 2010. и 2011. године и у првих девет месеци 2012. године, као и индекс потрошачких цена у септембру 2012. године у односу на децембар 2011. године:

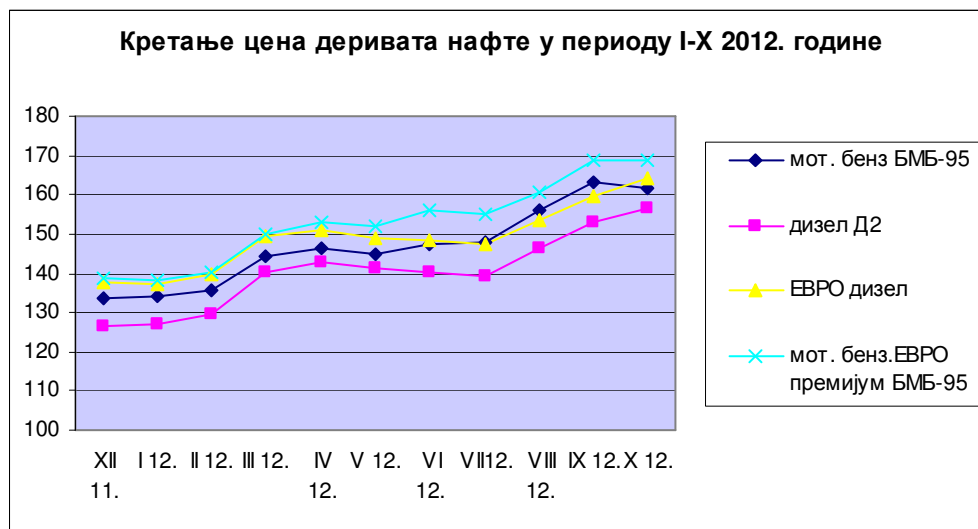
(дин./лит)

	<i>Моторни бензин БМБ - 95</i>	<i>Дизел гориво Д 2</i>	<i>Евро дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>ХИ 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>ХИ 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>2012.</i>					
<i>I</i>	133,95	127,17	137,34	138,21	92,50
<i>II</i>	135,66	129,51	139,83	140,35	96,49

	Моторни бензин БМБ - 95	Дизел гориво Д 2	Евро дизел 10 ppm	Евро премијум БМБ -95	Уље за ложење
III	144,48	140,49	149,24	149,77	108,58
IV	146,12	143,05	151,18	152,81	111,50
V	144,66	141,03	148,76	151,82	110,48
VI	147,20	140,39	148,66	156,02	133,50
VII	147,98	139,14	147,59	155,00	133,37
VIII	155,87	146,43	153,43	160,78	127,59
IX	163,27	153,03	159,84	168,54	132,00
X	161,82	156,39	164,27	168,99	139,62
XIX 2012. (индекс)	99,1	102,2	102,8	100,3	105,8
X2012/XII 2011 (индекс)	121,0	123,5	119,5	121,8	151,6

Извор:Подаци РЗС

Из графикана који следи види се да је највећи раст цена деривата нафте у овој години забележен у марту (7,1%). Након тога, у периоду од априла до јула било је присутно осцилирање цена деривата нафте, са тенденцијом њихове стабилизације, да би у августу дошло до другог значајног скока цена деривата нафте у овој години (4,6%), који је истим интензитетом настављен и у септембру (такође 4,6%). Раст цена деривата нафте значајно је успорен у октобру и износи свега 0,9%.

На деривате нафте, који су у првих десет месеци ове године поскупели у просеку за 21,6%, одлази 7,9% од укупно оствареног раста потрошачких цена у истом периоду ове године, који износи 12,7%.

Законом о изменама и допунама Закона о акцизама ("Службени гласник РС", број 93 12) од 1. октобра 2012. године акциза на безоловни бензин је остала непромењена (49,60 дин/лит), док је на оловни бензин повећана за 5,40 дин/лит и износи 55,00 дин/лит. Такође, повећана је акциза на дизел гориво и лож уље, тако да износи 42,00 дин/лит.

7. Извештајем о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину, који је Влада Републике Србије усвојила 14. децембра 2011. године, пројектована инфлација за 2012. годину износи **3,5%**, што претпоставља просечан месечни раст од 0,3%. Такође, Нацртом извештаја о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину, инфлација за 2012. годину је процењена на 11%.

У периоду јануар-октобар ове године остварен је раст потрошачких цена од 12,7%, што значи да је просечан месечни раст износио 1,2%. Под претпоставком да се овакв интензитет настави и у наредна два месеца, годишња инфлација би износила око 15%.

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, у октобру су **регулисане цене**⁴ повећане за 4,4%, чиме је промењен тренд кретања који је био присутан у протеклом периоду ове године, када су цене биле стабилне, осим у месецима када је вршена измена акциза код цигарета. На остварени раст ових цена, као и у јануару (1,2%), јуну (1,6%) и јулу (1,2%) деловале су, пре свега цене цигарета, затим централног грејања и превоза путника у градском саобраћају, које су у надлежности локалне самоуправе. Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (**непрерађена храна**) су, након значајног повећања у августу и септембру, у октобру биле стабилне (-0,3%)⁵, што је резултат нижих цена воћа. Такође, месечни раст цена производа и услуга који чини **базну инфлацију** (ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) у октобру је двоструко нижи од раста укупне инфлације и износи 1,4%, што је иначе највећи месечни интензитет. На овакво кретање месечне стопе утицала је измена пореза на додату вредност и одложено дејство раста курса динара (јануар 0,5%, фебруар 0,5%, март 0,3%, април 0,5%, мај 0,5%, јун 1,1%, јул 0,8%, август 0,6%, септембар 0,1%)⁶. Полазећи од оствареног раста цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да су на инфлацију у октобру, у највећој мери доловале цене хране и безалкохолних пића (око 55%), затим базне инфлације (око 20%), док је учешће алкохолних пића и енергије готово уједначено.

Курс динара у протеклом периоду ове године је повећан за 10,6%, односно у децембру претходне године курс динара је износио око 102,90 динара за 1 евро, а у октобру је за око 11 динара виши. У октобру, као и у септембру средњи курс динара бележи пад, тако да је октобарски ниво курса динара враћен на мајски ниво (113,80 динара према 113,60 динара за 1 евро).

На нивоу Републике раст зарада без пореза и доприноса у периоду јануар-септембар ове у односу на исти период претходне године износи номинално 9% а реално 3,2%⁷, док су пензије реално повећане за 0,2%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама за 3,2% а у сталним смањење за 3,7%⁸.

8. Укупан текући раст потрошачких цена у октобру 2012. године у односу на децембар претходне године **износи 12,7%**, с тим што је остварена бржа динамика код цена

⁴ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁵ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene, tabela 27a.

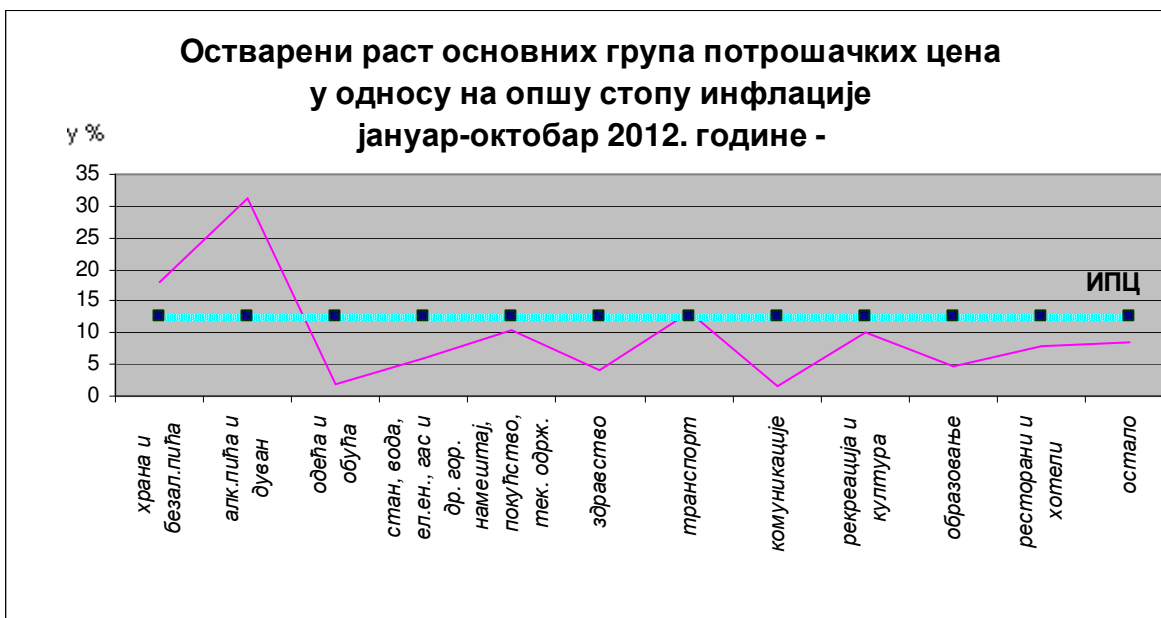
⁶ У документу НБС „Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт* 2 (нови индикатор базне инфлације), предвиђено је да ће у будуће ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

⁷ Саопштење РЗС број 289 од 25. октобра 2012. године.

⁸ Саопштење РЗС број 295 од 31. октобра 2012. године.

роба у односу на цене услуга (13,9% према 7,5%). Остварени раст цена је са скоро две трећине⁹ опредељен натпросечним повећањем цена групе хране и безалкохолних пића (18%). На другом месту, по дејству, са око 14%, су цене транспорта, које су такође, натпросечно повећане (13,4%). Највећи интензитет раста евидентиран је код алкохолних пића и дувана (31,1%), које се са учешћем од око 8% налазе на трећем месту.

Цене осталих група су повећане испод просека и то: намештај, покућство, текуће одржавање (10,5%), рекреација и култура (10,1%), остала роба и услуге (8,5%), ресторани и хотели (7,8%), стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива (5,9%), образовање (4,6%), здравство (4,1%), одећа и обућа (1,9%) и комуникације (1,5%). Учешће ових група у укупном текућем расту износи 16,4%.

9. Међугодишњи раст инфлације у октобру ове у односу на октобар претходне године износи 12,9%, што је за 0,6 процентних поена више него у претходном месецу. Цене роба су повећане за 13,8%, а услуга за 8,9%. Наиме, након једногодишњег снижења интензитета раста почевши од маја претходне године, у априлу ове године међугодишњи раст достиже свој највећи минимум (2,7%), који од наредног месеца поново бележи убрзање динамике и то услед раста цена хране и ниске базе из претходне године.

Посматрано по групама производа и услуга, најмањи интензитет раста је евидентиран у комуникацијама (1,7%), а затим код одеће и обуће (3,9%), у здравству (4,1%), образовању (4,7%), код стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (7,3%), остале робе и услуга (10%), рекреације и културе (10,2%) и намештаја, покућства и текућег одржавања стана (11,5%).

Изнад опште стопе су повећане цене транспорта (14,7%), хране и безалкохолних пића (17%), док је највећи интензитет раста евидентиран код алкохолних пића и дувана (29,9%).

⁹ На основу података РЗС прерачунато у Министарству.

Циљана инфлација, утврђена за ову годину од стране Народне банке Србије износи $4\% \pm 1,5$ п.п. Имајући ово у виду, може се констатовати да је *остварена инфлација значајно изнад горње границе циљане инфлације за 2012. годину*. Процена је да до краја године треба очекивати раст међугодишње инфлације, имајући у виду могућ раст цена производа и услуга које су контролисане и које су у досадашњем периоду ове године „мировале“ (лекови за хуману употребу и производи и услуге из локалне надлежности, пре свега цене грејања), као и цене хране, док се процењује да не треба очекивати даљи раст цена увозно зависних производа, по основу значајне депресијације курса динара у протеклом периоду ове године, услед ниске агрегатне тражње.

КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ОД 2007. ГОДИНЕ

Година/месец	у %		
	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3
октобар	2,8	12,7	12,9

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

Прилог 2

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст <u>10.2012.</u> 09.2011.	Структура месечног раста	Текући Раст <u>10.2012.</u> 12.2011.	Структура месечног раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	2,8	100,0	12,7	100,0
Храна и безалкохолна пића	3,1	44,8	18,0	62,0
Алкохолна пића и дуван	11,1	22,7	31,1	7,9
Одећа и обућа	1,5	2,6	1,9	0,4
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	2,2	12,5	5,9	6,2
Намештај, покућство, текуће одржавање	1,9	3,1	10,5	4,0
Здравство	0,5	0,7	4,1	1,5
Транспорт	0,5	1,8	13,4	13,7
Комуникације	1,5	2,1	1,5	0,0
Рекреација и култура	4,3	5,9	10,1	-0,3
Образовање	0,4	0,1	4,6	0,5
Ресторани и хотели	1,1	0,7	7,8	1,4
Остала роба и услуге	2,1	3,0	8,5	2,7

На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

Београд, 22. новембар 2012. године